

Järgmisel teisipäeval kirjutavad abiturientid lõpukirjandit

Riieksamite ümber on mõnda aega kestnud tulised arutelud. Kired pole vaibunud praegugi. Ent juba järgmisel teisipäeval on keskkoolides esimene riieksam – lõpukirjandi kirjutamine.

Võrumaa Teataja pöördus sel puhul möödunud nädala lõpus haridusosakonna juhataja ARVI LEOSKI poole.

Kas siiski pole rutatud?

„Ruttamisest ei saa siin kõnelda, sest 1995. aasta maikuus oli esimest korda ette nähtud riieksam emakeeles. Tookordne haridusminister muutis selle viimasel hetkel ära. Võõrkeeles näiteks on katselisi eksameid juba toimunud. Ka Võrumaal.

Peaaegu ükski protestijatest ei ole põhimõtteliselt riieksamite vastu olnud; küsitavusi on tekkinud asja korralduslikus küljes. Riieksamite läbi peaks koolilapse elu hõlpsamaks muutuma.”

Mille poolest hõlpsamaks?

„Seni on ülikooli minejad pidanud sooritama kaks korda eksameid. Kui hakkab toimima riieksamite süsteem, jäävad topetelkesamid ära.”

Vaieldud on ka riieksamit kuupäeva 25. märtsi üle.

„25. märtsi 1949 küüditamise ohvriks langes ka 5682 kuni 16aastast last. Praegu saame me sel päeval koolis rahulikult oma tööd teha, kirjandit kirjutada. 1949. aastal jäigi paljudel noortel lõpukirjand kirjutamata.

Kui aga esimese küsimuse juurde tagasi tulla, siis kiirustamise märk on asjal küljes küll. Riigikogus on praegu lugemisel põhikooli ja gümnaasiumi seaduse muutmise seadus. Haridusministeerium loodab, et need vajalikud parandused, mis täiel määral seadustavad riieksamid, jõutakse enne 25. märtsi vastu võtta.”

Kui palju noori lõpukirjandit kirjutama asub?

„Eksami- ja kvalifikatsioonikeskuse andmetel on Võrumaa koolides registreeritud eksamile 404 nime. Need on tänavused keskkoolilõpetajad. Varasematel aastatel lõpetanutest on avalduse kirjutanud 110 noort. Kokku kirjutab eestikeelse eksamikirjandi 514 noort. Lisaks neile kirjutavad riieksamit emakeelest vene keeles tänavused (17) ja varasemad (3) Võru 2. KK õpilased.

Kuna ühes koolis peab kirjandi kirjutajaid olema vähemalt 15, siis ei kirjutata seda igas keskkoolis. Misso ja Meremäe abiturientid kirjutavad eksamitöö Vastseliinas koos sealse keskkooli abiturientidega. Vana-Antsla Põllutöökooli õpilased kirjutavad kirjandi Antsla Keskkoolis. Võru Õhtukeskkoolis kirjutavad kirjandi ka tööstustehnikumi noored.

Need, kes on oma avalduses märkinud, et nad soovivad kirjandit kirjutada Võrus, kuid pole märkinud eelistatavat kooli, sooritavad riieksamit samuti õhtukeskkoolis.

Kõige rohkem riieksamit tegijaid on Fr. R. Kreutzwaldi nim Võru 1. KK-s. Peale praegu koolis käiva 135 abiturienti on soovinud seal riieksamit teha veel 47 noort. Need on põhiliselt Kreutzwaldi-nimelise kooli varasematel aastatel lõpetanud, kes kavatsevad tänavu sügisel kõrgkooli õppima minna.”

Kuidas 25. veebruari hommik eelnimetatud koolides välja näeb?

„Juhendi järgi on eksami algus kell 10 ja see peab kestma 360 minutit (6 tundi). Aga eriti suuremates koolides tuleks eksamil osalejail kohale minna vähemalt tund varem. Pool tundi enne hakatakse õpilasi nimekirja alusel eksamiruumi lubama. Nõutav on isikut tõendava dokumendi kaasavõtmine (eriti neil, kes teevad eksami mõnes teises koolis). Eksamiruumi uksele saab igaüks teada oma registreerimisnumbri. See on vajalik sellepärast, et kirjandi kirjutamisel ega ka muude eksamite sooritamisel ei märgi õpilane tööle ei oma ega ka kooli nime; tööle jäävad andmed šifreeritult (numbritena).

Kell 10 kuuleme Vikerraadiost haridusministri pöördumist ja seejärel teatatakse raadio kaudu kirjandi teemad. Aga veel enne ministri pöördumist peab eksamil viibiv välisvaatleja õpilastele tutvustama eksami läbiviimise üldist korda.”

Kes on välisvaatlejad?

„Võrumaa haridusosakond on eksami- ja kvalifikatsioonikeskusele teinud ettepaneku määrata välisvaatlejad järgmiselt: Antsla KK-s haridusosakonna inspektor Sirje Husar, Fr. R. Kreutzwaldi nim Võru 1. KK-s haridusosakonna inspektor Valda Lillemaa ja Võru Linnavalitsuse nõunik Viktor Puolakainen (kirjandit kirjutatakse kahes ruumis); Varstu KK-s Mõniste Põhikooli direktor Kalmer Kivi; Parksepa KK-s Võrusoo Põhikooli õpetaja Külli Pihl; Võru Õhtukeskkoolis haridusosakonna inspektor Kai Laats, Võru 2. KK-s Võru Kesklinna Kooli õppealajuhataja Elfriede Virumäe;

Vastseliina KK-s Arvi Leosk.”

Mida veel eksamikorralduse kohta lisada?

„Kirjand kirjutatakse spetsiaalsetesse vihkutesse. Erinevalt paljudest eelmistest aastatest lubatakse abivahendina kasutada vaid õigekeelsuse sõnaraamatut.

Kirjandid saadetakse Tallinna eksami- ja kvalifikatsioonikeskusesse, kus ettevalmistatud hindajad need läbi loevad ja hinde panevad.”

Kes Võrumaa noorte töid hindavad?

„Parim küsimus! Seda ei tea me praegu ega saa ka hiljem teada. Hindajadki ei tea, kelle töid nad parandavad, kuna, nagu juba jutuks oli, on igal kirjandil vaid kuus saladuslikku numbrit.”

Millal hinne selgub?

„Hinnete teadasaamiseni läheb kuni kaks kuud. See teeb tulemuse ootamise pikaks, põnevaks ja raskeks. Kui õpilane pole hindega rahul, siis on tal õigus esitada protest eksami- ja kvalifikatsioonikeskusele.”

Missugused riieksamid on veel ja millal need tehakse?

„Järgmine riieksam toimub 3. mail inglise/saksa keelest, sellele järgneb ajalooeksam 10. mail ja keemiaeksam 31. mail. Katselised riieksamid on matemaatikast 17. mail ja bioloogiast 24. mail.

Nendel õpilastel, kes mingil mõjuval põhjusel ei saa nimeetatud kuupäeval eksamit tegema tulla, on võimalik see sooritada juunis, aga siis tõenäoliselt kodust küllalt kaugel.

Keskkooli lõpetamiseks tuleb sooritada viis eksamit, nendest tänavu vähemalt kaks kohustuslikku riieksamit. Kirjand on kõigile lõpetajaile kohustuslik riieksam.”

Ka sellest on juttu olnud, et mõned koolid Eestis on uude eksamikorralduse – riieksamite puhul õpilaste psühholoogilist nõustamist rakanud. On olukord tõesti nii tõsine?

„Keskkooli lõpueksamid on alati olnud tõsiseks jõupingutuseks nii õpilastele kui ka õpetajatele. Aga õnnestunud eksam korvab kõik jõupingutused.”

Kui keegi on kevadiste riieksamite eel säilitanud külma närvi, siis on need kahtlemata õpilased – nii kirjutas ülikoolilinna ajaleht Postimees laupäeval. Loodame, et see käib ka Võrumaa õppurite kohta. Seepärast soovigem traditsiooniliselt: head pörumist!

LIINA VALPER